

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně

223101010

Inventář

Archivní pomůcka č. 595

NAD č. 472

Značka archivního souboru: AO Zahořany

Archiv obce Zahořany

1860-1945 (1951)

Zpracoval: Mgr. Lucie Kokaislová

Horšovský Týn 2024

I. Dějiny původce archivního souboru	3
Obecní úřad Zahořany (Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : 1850-1945)	3
Revoluční národní výbor Zahořany (Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : 1945)	7
Místní národní výbor Zahořany (Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : 1945-1990)	8
II. Dějiny archivního souboru	15
III. Archivní charakteristika archivního souboru	15
IV. Tematický popis a obsah archivního souboru	16
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky	17
Příloha: Seznam použitých zkratk	18
Jednotky popisu	19
Obec a její správa	19
Domovské právo	19
Všeobecná správní činnost obce	19
Organizace činnosti obecní samosprávy	19
Soudní a jiné spory obce	20
Pamětní knihy	20
Správa obecního majetku	20
Jednotlivé části obecního majetku	20
Rozpočtové hospodaření obce	20
Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek	21
Zdravotní a veterinární záležitosti	21
Záležitosti dohledu nad veřejnou mravností	21
Stavební a požární záležitosti	21
Působení obce ve veřejném zájmu	22
Chudinství a sociální péče	22
Školství	22
Spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a b...	22
Vojenské záležitosti	22
Živnostenské záležitosti	23
Zemědělství	23
Lesnictví a myslivost	23
Rejstřík korporativní	24

I. Dějiny původce archivního souboru

Obecní úřad Zahořany (Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : 1850-1945)

CAM: 114149

úřad samosprávy a přenesené státní správy

Užití jména: úřední, čeština

Variantní označení: Obecní úřad v Zahořanech, užití: úřední, čeština

Vznik, vznik zřízením/založením: 1850

předchůdce: Zahořany (obec : Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : působnost od asi 1239-1850)

Poznámka ke vzniku: Císařský patent č. 170/1849 říšského zákoníku (dále jen ř. z.), provizorní zákon obecní = tzv. Stadionovo prozatímní obecní zřízení.

Zánik, zánik zrušením/změnou: květen 1945

nástupce: Revoluční národní výbor Zahořany (Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : 1945)

Poznámka k zániku: Ústavní dekret prezidenta republiky o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění č. 18/1944 Úředního věstníku československého ze dne 4. prosince 1944.

Vztahy:

sídlo: Zahořany (Zahořany, Domažlice, Česko); Obecní úřad neměl stálé sídlo a jeho úřadovna se nalézala v domě starosty. Teprve k 1. červenci 1944 je v obecní kronice uvedena stálá obecní kancelář "u pana Josefa Schreinerů".

geografická působnost: Zahořany (Zahořany, Domažlice, Česko)

Dějiny

Obecní úřad Zahořany vznikl jako úřad obecní samosprávy a přenesené státní správy na základě tzv. Stadionova prozatímního obecního zřízení (č. 170/1849 ř. z.). Obecní samospráva zavedená touto normou nahradila v někdejších poddanských vesnicích dosavadního představitele vrchnostenské správy, kterým byl rychtář. Nejnížší správní jednotkou v zemi se staly obce. Každé sídliště se muselo stát buď obcí, nebo součástí obce jako tzv. osada. Obec Zahořany náležela do politického okresu Domažlice a soudního okresu Kdyně.

Další podobu fungování obecní samosprávy ovlivnilo obecní zřízení a volební řád z roku 1864 (zákon č. 7/1864 z. z. č.) vydané na základě říšského rámcového zákona obecního č. 18/1862 ř. z. Působnost obcí se dělila na samostatnou (dle dosavadního názvosloví zavedeného tzv. Stadionovým prozatímním obecním zřízením – císařským patentem č. 170/1849 ř. z., čl. II a § 71, „působnost přirozená“), do které patřily například svobodné volby obecních zástupců, hospodaření s obecním majetkem, a přenesenou, kam náležely všeobecná vnitřní správa, záležitosti vojenské, berní či soudní.

Po vzniku Československé republiky proběhla další úprava obecní samosprávy prostřednictvím zákona č. 75/1919 Sb., o řádu volení v obcích (později novelizován zákony č. 163/1920 Sb., kterým se mění § 3 zákona č. 75/1919 Sb. (řádu volení do obcí); č. 253/1922 Sb., kterým se mění řád volení v obcích; č. 122/1933 Sb., o změnách řádu volení v obcích; a č. 58/1935 Sb., kterým se mění a doplňují řády volení do poslanecké sněmovny, senátu, zemských a okresních zastupitelstev a do obcí), a zákona č. 76/1919 Sb., novela k obecním zřízením. Obecní volby se konaly podle zásad všeobecného, rovného, přímého a tajného volebního práva. Dosavadní proporcionální volební cenzus, ve kterém byla váha hlasu určena množstvím v obci zaplacených přímých daní, byl zrušen. Volby probíhaly na základě vázaných kandidátních listin a dle zásad poměrného zastoupení.

Dle sčítání obyvatel žilo v Zahořanech nejvíce obyvatel v roce 1910, kdy se uvádí 566 lidí, a naopak nejméně obyvatel s počtem 519 přebývalo v obci roku 1900.

Na konci druhé světové války, po osvobození obce americkou armádou dne 5. května 1945, převzal správu obce Revoluční národní výbor Zahořany.

Vnitřní struktury korporace

Hlavním orgánem obecní správy byl nejdříve obecní výbor, který ze svého středu volil obecní představenstvo složené z obecního představeného (starosty) a alespoň dvou radních. Dále výbor mohl volit obecní komise, které měly poradní funkci a dohlížely a kontrolovaly obecní podniky (císařský patent č. 170/1849 ř. z., §§ 27, 58, 92, 93; zákon č. 7/1864 z. z. č., část I, §§ 13, 15 a 41). Od roku 1919 se hlavním orgánem obecní správy stalo obecní zastupitelstvo (dříve obecní výbor), které ze svého středu volilo obecní radu (dříve obecní představenstvo) tvořenou starostou, náměstkem či dvěma náměstky starosty a radními. Počet členů rady, počítaje v to i starostu a náměstka/náměstky, byl nyní stanoven na 1/3 počtu členů zastupitelstva (zákon č. 75/1919 Sb., § 9, předposlední odstavec, § 60). Zastupitelstvo rovněž volilo obecní komise, přičemž komise finanční a komise letopisecká byly nyní ze zákona povinné (zákon č. 76/1919 Sb., § 14; resp. zákon č. 80/1920 Sb., § 2).

V obci Zahořany tvořilo od roku 1919 obecní zastupitelstvo 15 členů, kteří pak volili pětičlennou radu, jejímiž členy byli i starosta a náměstek starosty. V létě roku 1944 došlo k rozpuštění obecního zastupitelstva a jmenování vládního komisaře, jímž se stal Jiří Pivoňka, Zahořany čp. 14, okresní cestář ve výslužbě.

Zjištění starostové obce:

Josef Cenefels (1850–1858);
Vavřinec Havel (1858–1871);
Matěj Kugl (1871–1874);
Vavřinec Havel (1874–1883);
Jan Havel (1883–1886);
Matěj Kupilík (1886–1892);
Jan Havel (1892–1895);
Jiří Kohel (1895–1898);
Matěj Cenefels (1898–1901);
Matouš Ouřada (1901–1904);
Jan Vondrovic (1904–1907);
Josef Křepel (1907–1910);
Josef Havlovic (1910–1913);
Jan Pavlík (1913–1914);
Fabian Vlach (1914–1919);
Jiří Pivoňka (1919–1923);
Josef Křepel (1923–1928);
Martin Jírovec (1928–1932);
Jakub Bozděch (1932–1944).

Obecní zaměstnanci:

polní a lesní hlídač;
hajný;
sluha;
ponocný;
pokladník.

Doložené komise:

finanční komise (1850–1945);
stavební komise (1850–1945);
letopisecká komise (1929–1939);
živelní komise (1940–?).

Funkce korporace

Evidence obecních příslušníků, společníků a přespolních, vystavování domovských listů;
organizace voleb obecního zastupitelstva, sestavování voličských seznamů;
vedení zápisů ze zasedání obecních orgánů a dalších dokladů organizační povahy;
vedení účetní agendy;
hospodaření podle rozpočtových pravidel, sledování výsledků rozpočtového hospodaření;
evidence a údržba obecního majetku movitého i nemovitého;
stavba a údržba obecních komunikací;

boj proti epidemiím;
spolupráce při organizaci očkování;
dohled nad vnitřním pořádkem a bezpečností;
dohled nad veřejnou mravností;
péče o chudé, potlačování žebroty;
péče o zajištění škol;
organizace povolávání branců a záložníků na cvičení a při mobilizaci;
spolupůsobení při ubytování vojska a organizaci vojenských přípravek;
podíl na vybírání daně pozemkové, domovní, živnostenské i daně z příjmu a na vybírání přírůžek;
provádění soupisu hospodářských zvířat;
účast na akcích k ochraně rostlin proti škůdcům, chorobám a plevelům.

Normy - konstitutivní

Císařský patent č. 170/1849 říšského zákoníku (dále ř. z.), provizorní zákon obecní (tzv. Stadionovo prozatímní obecní zřízení).

Guberniální dekret č. 86/1849 českého zemského zákoníku (dále z. z. č.), návod, jak se má zavést obecní zřízení (prováděcí předpis, mj. se vzorovými formuláři některých obecních písemností).

Výnos ministerstva vnitra č. 440/1849 ř. z., kterým se nařizuje, aby politické úřady okamžitě zastavily provádění prozatímního obecního zřízení a vyčkaly na ustavení nových politických úřadů (v realizaci prozatímního obecního zřízení mají pokračovat až nově založené okresní úřady).

Vyhláška českého zemského místodržitele č. 51/1850 z. z. č., poučení o obecním zřízení.

Nařízení ministra vnitra č. 116/1850 ř. z., kterým se vydávají některá vysvětlení a podrobnější ustanovení k prozatímnímu obecnímu zřízení.

Nařízení ministra vnitra č. 127/1850 ř. z., kterým se prozatímně stanoví census k nabytí sousedského práva v obcích.

Nařízení ministra spravedlnosti č. 256/1850 ř. z., kterým se po dohodě s ministrem vnitra vydává poučení pro obecní představené o svěřených jim soudních úředních řízeních.

Nařízení ministra vnitra č. 46/1854 ř. z., o setrvání dosavadních obecních zastupitelstev až do nabytí účinnosti nového obecního zákona.

Císařský patent č. 58/1859 ř. z., nové obecní zřízení (v platnost vstoupila pouze ustanovení o domovském právu).

Nařízení státního ministerstva č. 261/1860 ř. z., o provedení nových voleb do obecních zastupitelstev (vyhlášení obecních voleb po pádu neoabsolutismu).

Zákon č. 18/1862 ř. z., kterým se nastiňují základní ustanovení o úpravě obecní správy.

Zákon č. 7/1864 z. z. č., obecní zřízení pro království České a volební řád v obcích pro království České.

Zákon č. 20/1864 z. z. č., kterým se zavádí nový stavební řád platný pro království České (obsahuje povinnosti a pravomoci obecních orgánů - § 71, § 82nn).

Oznámení Českého zemského místodržitelství č. 21/1864 z. z. č., o několika tiskových chybách v novém obecním zřízení.

Oznámení Českého zemského místodržitelství č. 16/1866 z. z. č., o opravě § 87 nového obecního zřízení v českém textu.

Zákon č. 31/1868 z. z. č., kterým se mění § 1 volebního řádu v obcích království Českého.

Zákon č. 39/1868 z. z. č., kterým se mění § 87 obecního zřízení pro království České.

Zákon č. 44/1869 z. z. č., kterým se mění § 15 volebního řádu v obcích království Českého, vydaného dne 16. dubna 1864.

Zákon č. 45/1869 z. z. č., kterým se mění § 10 obecního zřízení.

Zákon č. 24/1873 z. z. č., kterým se zplnomocňují obce k zavedení daně ze psů.

Zákon č. 46/1874 z. z. č., kterým se přidává dodatek k § 89 obecního zřízení.

Zákon č. 87/1874 z. z. č., kterým se mění §§ 3 a 94 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864 (o rozloučení a sloučení obcí; seznam obcí, jejichž rozloučení či sloučení bylo povoleno, zveřejní se v zemském zákoníku).

Zákon č. 88/1874 z. z. č., kterým se mění zákon č. 39/1868 z. z. č., přesněji řečeno poslední odstavec § 87 obecního zřízení.

Zákon č. 74/1880 z. z. č., jímž se vysvětlují a z části mění některá ustanovení obecního zřízení a volebního řádu v obcích č. 7/1864 z. z. č., a také zákona o okresním zastupitelstvu č. 27/1864 z. z. č., které se týkají započtení státních přírůžek k přímým daním.

Zákon č. 5/1889 z. z. č., kterým se vydává stavební řád pro království České, s výjimkou obcí, pro které platí stavební řád č. 40/1886 z. z. č. (obsahuje povinnosti a pravomoci obcí).

Zákon č. 10/1889 z. z. č., týkající se povolování poplatků za výslovné přijetí do svazku domovského.

Zákon č. 28/1889 z. z. č., kterým se mění §§ 42 a 87 obecního zřízení, přesněji řečeno zákon č. 39/1868 z. z. č. a zákon č. 88/1874 z. z. č.

Zákon č. 59/1893 z. z. č., kterým se mění § 3 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864, změněný zákonem č. 87/1874 z. z. č., a § 4 téhož obecního zřízení.

Zákon č. 60/1893 z. z. č., kterým se zrušuje zákon č. 46/1874 z. z. č. a připojuje se dodatek k § 89 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864.

Zákon č. 43/1896 z. z. č., kterým se vkládá nový odstavec do § 89 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864 a do čl. I zákona z č. 60/1893 z. z. č.

Zákon č. 40/1897 z. z. č., kterým pozbývá platnosti § 85 a mění se ustanovení §§ 2 a 97 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č.

Zákon č. 97/1899 z. z. č., kterým se mění § 89 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č. i dodatky k tomuto ustanovení vydané.

Zákon č. 12/1901 z. z. č., kterým se mění § 87 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č.

Zákon č. 75/1919 Sb., kterým se vydává volební řád v obcích republiky Československé.

Zákon č. 76/1919 Sb., kterým se mění a doplňují některá ustanovení dosavadních obecních zřízení a městských statutů v Československé republice (Novela k obecním zřízením).

Zákon č. 80/1920 Sb., o pamětních knihách obecních (povinnost obcí založit a vést pamětní knihu obecní a k založení a vedení pamětní knihy zřídit komisi).

Zákon č. 163/1920 Sb., kterým se mění § 3 zákona č. 75/1919 Sb. (řádu volení do obcí).

Zákon č. 304/1920 Sb., kterým se zrušují ustanovení obecních zřízení a městských statutů o právu měšťanském.

Vládní nařízení č. 211/1921 Sb., kterým se provádí zákon o pamětních knihách obecních.

Zákon č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním (tzv. I. finanční novela).

Nařízení vlády č. 143/1922 Sb., k provedení zákona č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním.

Zákon č. 253/1922 Sb., kterým se mění řád volení v obcích.

Zákon č. 77/1927 Sb., o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tzv. II. finanční novela, která mj. upravovala obecní přírážky k přímým daním a finanční přiděly obcím).

Vládní nařízení č. 157/1927 Sb., kterým se provádí zákon č. 77/1927 Sb.

Vyhláška ministra vnitra v dohodě s ministrem financí č. 170/1930 Sb., o aktuálním znění zákona o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tj. č. 77/1927 Sb.), po změnách podle zákona č. 169/1930 Sb. (tzv. III. finanční novely).

Vládní nařízení č. 169/1932 Sb., o pamětních knihách obecních.

Zákon č. 122/1933 Sb., změna volebního řádu v obcích (mj. prodloužení volebního období ze čtyř na šest let - čl. I., § 10; volbu starosty obce potvrzuje u obcí, jež jsou sídlem okresního úřadu, ministerstvo vnitra, u ostatních obcí zemský úřad - čl. I., § 63).

Vyhláška ministra vnitra č. 123/1933 Sb., z 15. 7. 1933, o úplném znění zákona, kterým se vydává volební řád v obcích republiky Československé (č. 75/1919 Sb.).

Zákon č. 58/1935 Sb., kterým se mění a doplňují řády volení do poslanecké sněmovny, senátu, zemských a okresních zastupitelstev a do obcí.

Zákon č. 69/1935 Sb., o finančních opatřeních v oboru územní samosprávy (tzv. IV. finanční novela, která obsahovala úpravu zákonů č. 77/1927 Sb. /tzv. II. finanční novely/ a č. 169/1930 Sb. /tzv. III. finanční novely/).

Vládní nařízení č. 17/1939 Sb. II, o obecních (obvodních) tajemnicích.

Ústavní dekret prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění (republikováno v příloze vyhlášky ministerstva vnitra č. 43/1945 Sb.).

Vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů.

Zdroje informací

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, Archiv obce Zahořany.

Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005. I. díl, Počet obyvatel a domů podle obcí a částí obcí v letech 1869–2001 podle správního rozdělení České republiky k 1. 1. 2005. Praha: Český statistický úřad, 2006.

Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005. II. díl, Abecední přehled obcí a částí obcí v letech 1869–2005. Praha: Český statistický úřad, 2006.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

KLIMENT, Josef. Obecní zřízení v Čechách, na Moravě a ve Slezsku: obec a její organizace, hospodářství, finance, policie, úřednictvo, knihovny, obecní volby, domovské věci, chudinství, zdravotnictví, katastr, lesy, spořitelny, zemská a okresní správa: autentické

texty předpisů, výklad, judikatura nejvyšších soudů a nejdůležitější formuláře. V Praze: Právnícké nakladatelství a nakladatelství V. Linhart, 1936.

MARTÍNEK, Zdeněk. Archiv obce: příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu. Archivní časopis, 1999, roč. 49, zvláštní příloha.

MARTÍNEK, Zdeněk – POKORNÝ, Radek – ŠULC, Ivo. Metodika k archivnímu zpracování fondů typu "archiv obce". Praha: odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR, 2018 (Sborník archivních prací. Ročník LXVIII, supplementum č. 1/2018).

Odkaz na zdroje informací

Státní okresní archiv Domažlice, fond Místní národní výbor Zahořany, Kronika obce 1946–1994. Porta fontium: Bavorsko-česká síť digitálních historických pramenů [online].: <https://www.portafontium.eu/chronicle/soap-do/00473-obec-zahorany-1946-1994>

Odkaz na zdroje informací

Státní okresní archiv Domažlice, fond Archiv obce Zahořany, Kronika obce 1929–1939. Porta fontium: Bavorsko-česká síť digitálních historických pramenů [online].: <https://www.portafontium.eu/chronicle/soap-do/00472-obec-zahorany-1929-1939>

Revoluční národní výbor Zahořany (Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : 1945)

CAM: 114148

prozatímní orgán místní lidové správy a přenesené státní správy

Užití jména: úřední, čeština

Variantní označení: První národní výbor, užití: zjednodušená podoba, čeština
RNV Zahořany, užití: zkratka/akronym, čeština

Vznik, vznik zřízením/založením: květen 1945

předchůdce: Obecní úřad Zahořany (Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : 1850-1945)

Zánik, zánik zrušením/změnou: 21. 6. 1945

nástupce: Místní národní výbor Zahořany (Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : 1945-1990)

Vztahy:

sídlo: Zahořany (Zahořany, Domažlice, Česko)

geografická působnost: Zahořany (Zahořany, Domažlice, Česko)

Dějiny

Revoluční národní výbor Zahořany byl zvolen aklamací pravděpodobně hned po osvobození obce americkou armádou 5. května 1945. Došlo k tomu na výzvu odbojové organizace Niva na schůzi občanstva v budově školy.

Vnitřní struktury korporace

Revoluční národní výbor Zahořany tvořilo šest členů: Jan Černý, Zahořany čp. 72; Jaroslav Fajt, Zahořany čp. 42; Karel Kupilík, Zahořany čp. 14; Jan Kupilík, Zahořany čp. 43; Jiří Benda, Zahořany čp. 37; a Jan Fajt, Zahořany čp. 111. Tento revoluční národní výbor byl 21. června 1945 nahrazen Místním národním výborem Zahořany, poté co v denním tisku bylo nařízeno, aby se místní národní výbory ustavily v takovém počtu, v jakém existovala poslední obecní zastupitelstva.

Funkce korporace

Ochrana veřejného pořádku;
výkon státní správy a samosprávy.

Normy - konstitutivní

Ústavní dekret presidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění.

Odkaz na zdroje informací

Státní okresní archiv Domažlice, fond Místní národní výbor Zahořany, Kronika obce 1946–1994. Porta fontium: bavorsko-česká síť digitálních historických pramenů [online].: <https://www.portafontium.eu/chronicle/soap-do/00473-obec-zahorany-1946-1994>

Místní národní výbor Zahořany (Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : 1945-1990)

CAM: 114147

úřad místní lidové správy a přenesené státní správy

Užití jména: úřední, čeština

Variantní označení: MNV Zahořany, užití: zkratka/akronym, čeština

Vznik, vznik zřízením/založením: 21. 6. 1945

předchůdce: Revoluční národní výbor Zahořany (Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : 1945)

Poznámka ke vzniku: Ústavní dekret prezidenta republiky o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění č. 18/1944 Úředního věstníku Československého ze dne 4. prosince 1944.

Zánik, zánik zrušením/změnou: 24. 11. 1990

Poznámka k zániku: Ústavní zákon č. 294/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, a ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci, a kterým se zkracuje volební období národních výborů.

Vztahy:

sídlo: Zahořany (Zahořany, Domažlice, Česko); Zahořany čp. 26

geografická působnost: Zahořany (Zahořany, Domažlice, Česko)

geografická působnost: Bořice (Zahořany, Domažlice, Česko), od: 1.7.1960, do: 24.11.1990

geografická působnost: Sedlice (Zahořany, Domažlice, Česko), od: 1.7.1960, do: 24.11.1990

geografická působnost: Hříchovice (Zahořany, Domažlice, Česko), od: 30.4.1976, do: 24.11.1990

geografická působnost: Oprechtice (Zahořany, Domažlice, Česko), od: 30.4.1976, do: 24.11.1990

geografická působnost: Stanětice (Zahořany, Domažlice, Česko), od: 30.4.1976, do: 24.11.1990

Dějiny

Po ukončení druhé světové války se správními orgány obcí staly místní národní výbory, které měly ve své činnosti spojit prvky státní správy a samosprávy. Jako prozatímní orgány veřejné správy ve všech oborech byly národní výbory definovány ústavním dekretem prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění, ze dne 4. prosince 1944.

Postavení místních národních výborů, způsob voleb do nich a výkon pravomoci stanovilo vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, dále vládní nařízení č. 44/1945 Sb., kterým se mění vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, a vyhláška ministra vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů.

Místní národní výbor Zahořany byl založen na schůzi občanů v hostinci Jiřího Rumla dne 21. června 1945, poté co bylo v denním tisku nařízeno, aby se místní národní výbory ustavily v takovém počtu, v jakém existovala poslední obecní zastupitelstva. Nahradil v obci dosavadní revoluční národní výbor, který zde existoval od osvobození obce americkou armádou na začátku května roku 1945. Do nového MNV bylo zvoleno 15 členů. Avšak již 27. června 1945 byla svolána schůze nová, na které bylo složení Místního národního výboru Zahořany pozměněno tak, že bylo rovnoměrně rozděleno mezi tři politické subjekty - Komunistickou stranu Československa, Československou sociální demokracii a Československou stranu lidovou - do 15členného MNV vyslala každá z uvedených tří stran po pěti členech.

V souvislosti s novým územně správním uspořádáním státu zavedeným v roce 1960 došlo k výrazným změnám ve vývoji národních výborů. Na ústavní zákon č. 35/1960 Sb., o

změně ústavního zákona o volbách do Národního shromáždění a o volbách do Slovenské národní rady a ústavního zákona o národních výborech, navázal zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu. Ten stanovil, že z tehdejšího hlediska společenských zájmů, zejména pro další rozvoj zemědělské výroby a hospodářské i kulturní výstavby obcí, je možné obce vytvořit, zrušit, sloučit nebo provést změny jejich území. V rámci této reorganizace došlo dne 1. července 1960 ke sloučení Místního národního výboru Bořice a Místního národního výboru Sedlice s Místním národním výborem Zahořany.

S účinností od 30. dubna 1976 došlo na základě usnesení 24. plenárního zasedání Okresního národního výboru Domažlice ze dne 13. dubna 1976 ke sloučení Místního národního výboru Stanětice (roku 1960 sloučen s Místním národním výborem Hříchovice a Místním národním výborem Oprechtice) s Místním národním výborem Zahořany. Místní národní výbor Stanětice touto integrací zanikl a správu obce převzal Místní národní výbor Zahořany. Místní národní výbor Zahořany sídlil v obci Zahořany a po výše uvedených sloučeních v letech 1960 a 1976 spravoval vedle Zahořan i celkem pět dalších obcí: Bořice, Hříchovice, Oprechtice, Sedlice a Stanětice. Dne 1. ledna 1985 byl u těchto pěti obcí změněn jejich status z „obec“ na „část obce“. Tyto části obce zůstaly součástí obce Zahořany i po zániku Místního národního výboru Zahořany.

Na změněnou politickou situaci po roce 1989 reagovala řada zákonů vydaných roku 1990, která postupně vedla k ukončení existence soustavy národních výborů v našem státě. Ustanovení o národních výborech bylo nahrazeno ustanovením o místní samosprávě a volební období národních výborů bylo ukončeno dnem voleb do zastupitelstev obcí, které se uskutečnily 24. listopadu 1990 (ústavní zákon č. 294/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, a ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci, a kterým se zkracuje volební období národních výborů, čl. I, bod 4, a čl. III). Místní národní výbor Zahořany zanikl a správu obce převzal Obecní úřad Zahořany.

Vnitřní struktury korporace

V čele místního národního výboru (MNV) stál předseda. Hlavním orgánem místního národního výboru bylo plénum, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce a volilo další orgány, jako např. komise. Plénum tvořili všichni členové místního národního výboru, od roku 1960 označováni jako „poslanci“ (zákon č. 39/1960 Sb., o volbách do národních výborů, platný a účinný od 11. dubna 1960). Členové (poslanci) MNV volili ze svého středu radu místního národního výboru, která vykonávala rozhodnutí pléna, ale sama měla určité rozhodovací pravomoci a řídila zaměstnance národního výboru. Členy rady byli vždy předseda MNV, jeho náměstek a od roku 1954 i tajemník (zákony č. 13/1954 Sb., § 20; č. 65/1960 Sb., § 27; č. 69/1967 Sb., § 49). Komise místního národního výboru fungovaly jako poradní a kontrolní orgány, od roku 1960 pracovaly v jim svěřených úsecích i jako orgány výkonné s rozhodovací pravomocí (zákony č. 65/1960 Sb., § 31; č. 69/1967 Sb., § 54).

V době svého vzniku měl místní národní výbor 15 členů, rada včetně předsedy a pokladníka byla pětičlenná. Složení a počet členů místního národního výboru se následně měnily.

Pomocným a výkonným orgánem předsedy byl tajemník, který pomáhal s organizováním činnosti MNV, vyhotovováním zápisů ze zasedání celého místního národního výboru a rady, vedením evidence členů MNV a evidence usnesení. Dále byl zodpovědný za vedení evidencí půdy, hospodářských zvířat, za účetní a jiné předepsané evidence a vykonával administrativní práce, pokud jimi nebyl pověřen někdo jiný.

Na místních národních výborech mohli od roku 1945 působit rovněž referenti. Podle tehdejších právních norem to měli být členové rady, kterým byla svěřena správa určitého oboru působnosti MNV (referát). Rovněž stáli v čele výše uvedených komisí. Počet referátů (referentů) neměl překročit polovinu počtu členů rady, výjimku mohl povolit okresní národní výbor. Na místních národních výborech v obcích do 1000 obyvatel rozhodovalo o zřízení referátů plénum v případě potřeby, samotné referenty vybírala ze svého středu rada MNV (směrnice ministerstva vnitra č. 6/1945 Úředního listu Československé republiky /dále Ú. l./, bod 11; vyhláška ministra vnitra č. 966/1947 Ú. l. I. díl – nařizovací, § 7, § 8, odst. 4). Změnu přineslo vládní nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů, platné a účinné od 8. března 1950. To určilo, že rada místního národního výboru se skládá z předsedy, jeho náměstka (náměstků) a z referentů, tato norma již tedy neznala „prostého“ člena rady, který by nebyl referent, a zároveň jako referenti působili i předseda a náměstek MNV. Rovněž taxativně vymezila 11

referátů místních národních výborů (pozměněno vládním nařízením č. 121/1951 Sb., o změnách v referátech národních výborů), přičemž jednotliví členové rady (= referenti) na MNV I. – III. kategorie, kde byl jejich počet stanoven nižší než 11, mohli spravovat referátů více. Rada místního národního výboru mohla jednotlivé referenty pověřit, aby v jednotlivých případech rozhodovali nebo činili opatření jejím jménem. U místních národních výborů I. a II. kategorie však bylo toto pověření vázáno na souhlas nadřízeného okresního národního výboru (vládní nařízení č. 14/1950 Sb., § 11, odst. 1, §§ 13, 14, 20, 22 a 23, odst. 1). Referentský systém však byl zrušen roku 1954 zákonem č. 13/1954 Sb., o národních výborech.

Dohledání předsedové:

Matěj Havlovic (1945–1957);

Josef Polák (1957–1960);

Josef Fait (1960–1964);

Josef Pivoňka (1964–1975);

Václav Kellner (1975–1990).

Dohledané komise:

Zemědělská komise (1955–1990);

školská a kulturní komise (1955–1966);

komise pro výstavbu (1960–1990);

sociální komise (1986–1990);

komise ochrany veřejného pořádku (1976–1984);

komise sociálního zabezpečení (1962–1966).

Dohledané referáty:

Po volbě referátů na MNV Zahořany v lednu 1950:

zemědělský referát;

vyživovací referát;

finanční referát;

stavební referát;

kulturní referát;

živelní referát;

lesní referát;

budovatelský referát.

Po reorganizaci MNV Zahořany na základě vládního nařízení č. 14/1950 Sb. byly náměstkovi předsedy a dalším členům rady přiděleny funkce referentů:

zemědělský referent (náměstek předsedy);

finanční referent;

vyživovací referent a zároveň technický referent;

referent kultury.

Funkce korporace

Dozor na stavební výrobu, která je podřízena národnímu výboru, a na výrobu některých stavebních hmot;

zajištění bytové a občanské výstavby;

péče o údržbu bytového fondu, jeho plné využití a přidělování bytů;

řízení výstavby obce a zlepšování jejího vzhledu;

průmyslová výroba místního významu, služby, opravy a údržba pro obyvatelstvo;

dozor na zásobování obyvatelstva;

rozvoj zásobování vodou;

rozvoj veřejné osobní i nákladní silniční dopravy a její účelné uspořádání;

správa místních komunikací;

rozvoj veřejného stravování;

rozvoj školství, kultury a vzdělání;

spolupráce s dobrovolnými společenskými organizacemi;

preventivní a léčebná zdravotní péče o obyvatelstvo a sociální zabezpečení pracujících;

spolupráce s jednotnými zemědělskými družstvy;

péče o životní prostředí a ochranu půdy, lesů, ovzduší a vodních toků;

zabezpečení práva na práci;

vytváření podmínek pro rozvoj tělesné výchovy a sportu;

přispívání k upevňování obranyschopnosti země;

konfiskace majetku Němců a kolaborantů;

konfiskace zemědělského majetku;

výkon trestní pravomoci a stíhání přestupků vymezených právními normami;

odsun německého obyvatelstva;
ustanovování národních správ;
evidence a náhrada válečných škod;
činnost a spolupůsobení při zajištění veřejné bezpečnosti a pořádku a veřejné mravnosti;
ověřování opisů (fotokopíí) listin a podpisů na listinách (od roku 1953);
spolupůsobení při odvodu branců;
spolupůsobení při zajištění dodávkové povinnosti vztahující se na zemědělské výrobky;
pořádání zemědělských trhů.

Normy - konstitutivní

Ústavní dekret prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění.

Vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů.

Směrnice ministerstva vnitra č. 6/1945 Úředního listu Československé republiky, pro národní výbory místní a okresní, schválené vládou republiky Československé dne 19. května 1945.

Vyhláška ministra vnitra č. 43/1945 Sb., o platnosti ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění.

Vládní nařízení č. 44/1945 Sb., kterým se mění vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů.

Vyhláška ministra vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů.

Dekret prezidenta republiky č. 121/1945 Sb., o územní organizaci správy, vykonávané národními výbory.

Dekret prezidenta republiky č. 130/1945 Sb., o státní péči osvětové (zde o činnosti místních národních výborů při ustavení místních osvětových rad).

Vládní nařízení č. 120/1946 Sb., o obnovení národních výborů na podkladě výsledku voleb do ústavodárného Národního shromáždění.

Směrnice ministra vnitra č. 1401/1946 Úředního listu republiky Československé. I. díl - normativní (nařizovací), o obnovení národních výborů.

Směrnice ministra vnitra č. 1422/1946 Úředního listu republiky Československé. I. díl - normativní (nařizovací), o ustavení obnovených národních výborů a volbě jejich složek.

Směrnice ministra vnitra č. 1876/1946 Úředního listu republiky Československé. I. díl - normativní (nařizovací), o nastupování náhradníků národních výborů a doplňování jejich počtu.

Zákon č. 149/1947 Sb., o národní bezpečnosti (zde o součinnosti a právech místních národních výborů v této oblasti).

Vyhláška ministra vnitra č. 966/1947 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, kterou se vydává prozatímní organizační řád místních národních výborů.

Vyhláška ministra vnitra č. 975/1947 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, kterou se vydává prozatímní jednací řád pro místní národní výbory (místní správní komise) a jejich složky.

Vyhláška ministra vnitra č. 1143/1947 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, o mimořádných vyživovacích komisích národních výborů.

Vyhláška ministra vnitra č. 314/1948 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, o přechodné úpravě doplňování národních výborů.

Ústavní zákon č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky.

Zákon č. 199/1948 Sb., o komunálních podnicích.

Vyhláška ministerstva vnitra č. 2503/1948 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, o reorganizaci mimořádných vyživovacích komisí národních výborů.

Zákon č. 213/1948 Sb., o úpravě některých poměrů na ochranu veřejných zájmů.

Zákon č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení.

Zákon č. 286/1948 Sb., o národní bezpečnosti (zde o součinnosti a právech místních národních výborů v této oblasti).

Vládní nařízení č. 10/1949 Sb., kterým se provádí zákon o komunálních podnicích a vydává jejich statut (statut komunálních podniků).

Nařízení ministra financí č. 45/1949 Sb., o povinném zřízení šekových účtů místních národních výborů a o jejich povinném zapojení do šekové služby Poštovní spořitelny, národního podniku.

Zákon č. 52/1949 Sb., o hlášení obyvatelstva a o povolování pobytu cizincům (zde o místních národních výborech jako o ohlašovacích orgánech).

Vládní nařízení č. 72/1949 Sb., o újezdních tajemnících.

Nařízení ministra zemědělství č. 75/1949 Sb., kterým se provádí zákon o jednotných zemědělských družstvech (zde o součinnosti místních národních výborů).

Vyhláška ministerstva vnitra č. 83/1949 Sb., o opravě tiskových chyb ve vládním nařízení

č. 10/1949 Sb., kterým se provádí zákon o komunálních podnicích a vydává jejich statut (statut komunálních podniků).

Vládní nařízení č. 181/1949 Sb., o některých opatřeních k zjednodušení personálních poměrů ve veřejné správě.

Vládní nařízení č. 209/1949 Sb., jímž se provádí branný zákon (zde o součinnosti místních národních výborů).

Zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách.

Zákon č. 279/1949 Sb., o finančním hospodaření národních výborů.

Vládní nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů.

Vyhláška ministerstva vnitra č. 369/1950 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, o komisích pro zemědělskou výrobu a výkup, § 9 - právní normy o mimořádných vyživovacích komisích národních výborů jsou zrušeny.

Zákon č. 89/1950 Sb., o trestním řízení správním (trestní řád správní).

Výnos ministerstva vnitra č. 473/1950 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, kterým se vydává prováděcí předpis k § 90 trestního řádu správního o trestních komisích, část I, odst. 6.

Vládní nařízení č. 90/1950 Sb., o správě národního majetku národními výbory (zde o usneseních místního národního výboru, ke kterým je třeba souhlasu krajského národního výboru).

Vládní nařízení č. 101/1950 Sb., o zrušení osvětových rad a přenesení jejich působnosti na národní výbory, § 2 - působnost místních osvětových rad se přenáší na místní národní výbory.

Zákon č. 167/1950 Sb., o komunálních podnicích.

Vládní nařízení č. 35/1951 Sb., kterým se vyhláší Statut komunálních podniků.

Vládní nařízení č. 46/1951 Sb., o zrušení knihovních rad, § 2 - působnost knihovních rad se přenáší na místní národní výbory.

Vládní nařízení č. 78/1951 Sb., o trestní pravomoci místních národních výborů.

Vyhláška ministerstva vnitra č. 335/1951 Úředního listu republiky Československé. Díl I. - nařizovací, o výkonu trestní pravomoci místních národních výborů.

Zákon č. 105/1951 Sb., o správních poplatcích.

Vládní nařízení č. 119/1951 Sb., o tajemnicích místních národních výborů.

Vládní nařízení č. 121/1951 Sb., o změnách v referátech národních výborů.

Vládní nařízení č. 122/1951 Sb., o dalších přesunech působnosti a o jiných zjednodušeních veřejné správy.

Nařízení ministra financí č. 9/1952 Sb., kterým se vydávají sazebníky správních poplatků a podrobnější předpisy o těchto poplatcích.

Zákon č. 56/1952 Sb., o dodávkové povinnosti a o výkupu zemědělských výrobků (zde o součinnosti místních národních výborů).

Vládní nařízení č. 57/1952 Sb., kterým se provádí zákon o dodávkové povinnosti a o výkupu zemědělských výrobků (zde o součinnosti místních národních výborů).

Zákon č. 83/1952 Sb., o rozpočtech národních výborů.

Vládní nařízení č. 15/1953 Sb., o ověřování listin a podpisů na listinách národními výbory, § 1 - soudní a notářské ověření opisů (fotokopii) listin a podpisů na listinách lze nahradit ověřením místního národního výboru.

Vládní nařízení č. 44/1953 Sb., o volném prodeji zemědělských výrobků a o zemědělských trzích, § 7 - národní výbory pořádají podle plánu stanoveného krajským národním výborem pravidelné zemědělské trhy.

Vládní nařízení č. 110/1953 Sb., o správě národního majetku rozpočtovými organizacemi.

Vládní nařízení č. 114/1953 Sb., o dodávkové povinnosti a o výkupu zemědělských výrobků (zde o působení místních národních výborů v této oblasti).

Ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech.

Zákon č. 13/1954 Sb., o národních výborech.

Zákon č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů.

Vládní nařízení č. 23/1954 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů.

Zákon č. 10/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech.

Zákon č. 11/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o volbách do národních výborů.

Vládní nařízení č. 64/1957 Sb., o místní bezpečnosti.

Vládní nařízení č. 65/1957 Sb., o trestní pravomoci místních národních výborů.

Zákon č. 76/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o hlášení obyvatelstva a o povolování pobytu cizincům (zde o místních národních výborech jako o ohlašovacích orgánech).

Vládní nařízení č. 6/1958 Sb., o změnách působnosti v oboru občanské kontroly obchodu a provozoven.

Vládní nařízení č. 33/1958 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů.

Zákon č. 49/1959 Sb., o jednotných zemědělských družstvech (zde o součinnosti místních národních výborů při zakládání jednotných zemědělských družstev a o projednávání

dlohodobých plánů a celoročních výrobních plánů jednotného zemědělského družstva radou místního národního výboru).

Zákon č. 52/1959 Sb., o osvětové činnosti (osvětový zákon), § 4 - místní národní výbory schvalují jednotný plán osvětové činnosti v obvodu své územní působnosti.

Vládní nařízení č. 59/1959 Sb., o občanské kontrole obchodu a provozoven.

Ústavní zákon č. 35/1960 Sb., o změně ústavního zákona o volbách do Národního shromáždění a o volbách do Slovenské národní rady a ústavního zákona o národních výborech.

Zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu.

Zákon č. 39/1960 Sb., o volbách do národních výborů.

Zákon č. 65/1960 Sb., o národních výborech.

Vládní nařízení č. 71/1960 Sb., o rozšíření pravomoci a odpovědnosti národních výborů a o uspořádání a činnosti jejich orgánů.

Ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky.

Vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství č. 49/1961 Sb., kterou se vyhláší Vzorové stanovy jednotných zemědělských družstev (zde o součinnosti místních národních výborů při řízení činnosti jednotných zemědělských družstev).

Vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství č. 50/1961 Sb., o vypracování vlastních stanov JZD, jejich schvalování a registraci (zde o součinnosti místních národních výborů).

Zákon č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku.

Ústavní zákon č. 75/1963 Sb., o skončení volebního období Národního shromáždění, Slovenské národní rady a národních výborů.

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině (zde mj. o působení místních národních výborů při uzavření manželství).

Zákon č. 34/1964 Sb., o volbách do Národního shromáždění a do národních výborů.

Zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech.

Vládní nařízení č. 9/1968 Sb., o zřizování odborů národních výborů.

Ústavní zákon č. 83/1968 Sb., o skončení volebního období národních výborů, Národního shromáždění a Slovenské národní rady.

Zákon č. 85/1968 Sb., kterým se mění zákon o komisích lidové kontroly a zákon o národních výborech.

Ústavní zákon č. 117/1969 Sb., o prodloužení volebního období národních výborů, národních rad a Federálního shromáždění, Nejvyššího soudu, krajských, okresních a vojenských soudů.

Ústavní zákon č. 43/1971 Sb., kterým se mění článek 86 Ústavy a článek 30 a 103 ústavního zákona o československé federaci.

Zákon České národní rady č. 54/1971 Sb., o volbách do národních výborů v České socialistické republice.

Zákon České národní rady č. 57/1971 Sb., kterým se mění zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech.

Usnesení předsednictva České národní rady č. 94/1971 Sb., o vyhlášení voleb do České národní rady a všeobecných voleb do národních výborů v České socialistické republice.

Nařízení vlády České socialistické republiky č. 135/1971 Sb., o zřizování odborů národních výborů.

Zákon č. 28/1972 Sb., o národních výborech (úplné znění, jak vyplývá s platností pro Českou socialistickou republiku z pozdějších zákonných změn a doplňků).

Zákon České národní rady č. 49/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech a upravuje působnost místních národních výborů ve střediskových obcích.

Zákon č. 135/1982 Sb., o hlášení a evidenci pobytu občanů (zde o místních národních výborech jako o ohlašovacích orgánech).

Zákon České národní rady č. 137/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech a upravuje působnost městských národních výborů na některých úsecích státní správy.

Vyhláška federálního ministerstva vnitra č. 146/1982 Sb., kterou se provádí zákon o hlášení a evidenci pobytu občanů.

Nařízení vlády České socialistické republiky č. 151/1982 Sb., o zřizování odborů a jiných útvarů národních výborů.

Nařízení vlády České socialistické republiky č. 154/1982 Sb., o poskytování služeb občany na základě povolení národního výboru.

Zákon č. 31/1983 Sb., o národních výborech (úplné znění, jak vyplývá pro Českou socialistickou republiku z pozdějších zákonných změn a doplňků).

Nařízení vlády České socialistické republiky č. 1/1988 Sb., o prodeji zboží a poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru.

Zákon České národní rady č. 115/1988 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech.

Zákon č. 140/1988 Sb., o národních výborech (úplné znění, jak vyplývá pro Českou socialistickou republiku z pozdějších zákonných změn a doplňků).

Nařízení vlády České socialistické republiky č. 214/1988 Sb., o drobných provozovnách národních výborů jako právnických osobách.

Ústavní zákon č. 14/1990 Sb., o odvolávání poslanců zastupitelských sborů a volbě nových poslanců národních výborů.

Ústavní zákon č. 294/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, a ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci, a kterým se zkracuje volební období národních výborů.

Zákon České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Zákon České národní rady č. 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích.

Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 5. září 1990 o vyhlášení voleb do zastupitelstev v obcích. Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky, České republiky / Slovenské republiky. Roč. 1990, s. 1286 (den konání voleb stanoven na 24. 11. 1990).

Zdroje informací

BARCUCH, Antonín a kol. Metodika k archivnímu zpracování fondů typu "národní výbor". Praha: odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR, 2019 (Sborník archivních prací. Ročník LXIX, supplementum č. 1/2019).

Jednotný číselník organizací v ČSSR. IV. část – Abecední uspořádání podle stavu ke dni 1. 8. 1981. SEVT Praha: Federální statistický úřad, 1981.

Odkaz na zdroje informací

Státní okresní archiv Domažlice, fond Místní národní výbor Zahořany, Kronika obce 1946–1994. Porta fontium: Bavorsko-česká síť digitálních historických pramenů [online].: <https://www.portafontium.eu/chronicle/soap-do/00473-obec-zahorany-1946-1994>

Odkaz na zdroje informací

ŽÁČKOVÁ, Monika. Místní národní výbor Stanětice (1932) 1945–1976: inventář. inventare.cz: inventáře a katalogy Státního oblastního archivu v Plzni [online].: <https://inventare.cz/soap-do/ap0456>

Odkaz na zdroje informací

BAXOVÁ, Miloslava. Místní národní výbor Zahořany 1945–1990: prozatímní inventární seznam. inventare.cz: inventáře a katalogy Státního oblastního archivu v Plzni [online].: <https://inventare.cz/soap-do/ap0052>

Odkaz na zdroje informací

SVOBODOVÁ, Miloslava. Místní národní výbor Bořice 1945–1960: inventář. inventare.cz: inventáře a katalogy Státního oblastního archivu v Plzni [online].: <https://www.inventare.cz/soap-do/ap0279>

Identifikátory:

IČ: 253880

II. Dějiny archivního souboru

Dějiny jednotky popisu:

Místo původního uložení dokumentů u původce se nepodařilo dohledat, ale písemnosti obecního úřadu se nejspíše nacházely u jednotlivých starostů či pokladníků. Původce patrně neměl žádný spisový plán a archiválie na sobě nenesou stopy ukládacího systému.

Přímý zdroj akvizice:

Archiv obce Zahořany tvoří archiválie, které Okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně převzal 15. června 1955 z Místního národního výboru Zahořany.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Způsob uspořádání:

Vzhledem k mezerovitému charakteru archivního fondu Archiv obce Zahořany lze předpokládat, že pravděpodobně před jeho převzetím do archivu došlo ke ztrátám archiválií.

Vzhledem k tomu, že původce neměl spisový plán, bylo pro uspořádání archiválií použito umělé pořádací schéma uvedené v příloze č. 2 metodického pokynu č. 1/2017. Jednotky popisu jsou rozděleny do sérií podle typu vykonávané agendy a ty jsou dále členěny na série nižších úrovní. Vzhledem ke stavu zachování archivního fondu a omezenému množství agendy obecního úřadu Zahořany došlo k mírným úpravám tohoto pořádacího schématu v podobě vyřazení sérií a nižších sérií, které nejsou v archivním fondu přítomny.

Během generální inventury Národního archivního dědictví v letech 2012–2013 došlo ke změně metráže přeměřením, změně časového rozsahu, upřesnění stavu zachování a opravě počtu evidenčních jednotek, kdy přibyl jeden karton.

Časový rozsah nedatovaných archiválií byl na základě diplomatického rozboru stanoven odhadem a je uveden s hranatými závorkami – složka lesnictví a myslivost (kar 4/3, poř. č. 69).

V důsledku zmíněných vnitřních změn, přemanipulování archivního fondu a užití kartonů o velikosti A3 došlo ke změně metráže z 0,85 bm na 0,80 bm.

Budoucí přírůstky:

Nepředpokládají se.

Fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky:

Trhliny, přelomení: smíšená kniha ukn 5 (poř. č. 8), pokladní deník (ukn 14, poř. č. 29).
Poškozená vazba: matrika příslušníků obce (ukn 1, poř. č. 4), kniha zápisů ze zasedání obecního výboru, představenstva, rady a zastupitelstva (ukn 6, poř. č. 14).
Chybějící hřbet: kniha zápisů ze zasedání obecního výboru, představenstva, rady a zastupitelstva (ukn 6, poř. č. 14).

Charakter poškození:

jiné; trhliny, přelomení

Pravidla zpracování:

Základní pravidla pro zpracování archiválií ver. 3.1. Vyšlo v Metodickém pokynu č. 4/2022 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra.

Metodický pokyn ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek č. j. SOAP/006-0767/2010 z 12. 3. 2010.

Metodický pokyn č. 4/2019 archivní správy k archivnímu zpracování účetních materiál (č. j. MV-172323-1/AS-2019).

Metodický pokyn archivní správy č. 1/2017 k archivnímu zpracování fondu typu „Archiv obce“ (č. j. MV-35224-1/AS-2017).

IV. Tematický popis a obsah archivního souboru

Tematický popis:

Archivní fond Archiv obce Zahořany poskytuje mezerovité informace k hospodářskému, politickému a správnímu vývoji obce.

Mezerovitě dochovaný archivní fond Archiv obce Zahořany obsahuje archiválie z let 1860–1951 vzniklé z činnosti Obecního úřadu Zahořany (1850–1945), Revolučního národního výboru Zahořany (1945) a Místního národního výboru Zahořany (1945–1990), který pokračoval ve vedení agendy obecního úřadu v úředních knihách – smíšená kniha s ukládací jednotkou ukn 5 (poř. č. 8), kniha zápisů ze zasedání obecního zastupitelstva a rady a zápisů ze zasedání místního národního výboru a rady národního výboru (ukn 8, poř. č. 16), kniha zápisů ze zasedání finanční komise (ukn 9, poř. č. 17), likvidační strazza – lesní hospodářství (ukn 17, poř. č. 32). Z důvodu převažujících zápisů obecního úřadu byly výše uvedené archiválie ponechány v tomto archivním fondu jako posteriora. Úřední knihy dále doplňuje technická zpráva ke zřízení vodovodu (kar 2/4, poř. č. 45).

V archivním fondu se nachází jedna kniha se smíšenou agendou (ukn 5, poř. č. 8). Jedná se o knihu vydaných domovských listů, pracovních knížek, vysvědčení o mravech a zachovalosti, v níž se dále nachází kniha přihlášených a odhlášených v obci.

Hospodaření a majetek obce mapují dvě hlavní knihy z let 1923–1942 (ukn 12 a ukn 13, poř. č. 26 a 28), pokladní deník z let 1860–1898 (ukn 14, poř. č. 29), dvě likvidační strazzy z let 1923–1945 (ukn 15 a ukn 16, poř. č. 30 a 31) a likvidační strazza pro lesní hospodaření (ukn 17, poř. č. 32). Úřední knihy dále doplňuje – složka s volnými listy hlavní knihy z roku 1933 (kar 1/3, poř. č. 27), rozpočty obce pro roky 1931–1935 a 1937–1944 (kar 1/4, poř. č. 33), účetní závěrky obce pro roky 1931–1944 (kar 1/5, poř. č. 34) a hospodaření obce pro roky 1929–1944 (kar 1/6, poř. č. 35).

Podstatnou část též archivního fondu tvoří archiválie týkající se domovského práva, konkrétně se jedná o matriku příslušníků obce a cizinců (ukn 1, poř. č. 4), matriku příslušníků obce (ukn 2, poř. č. 5), knihu cizinců (ukn 3, poř. č. 6), knihu vydaných domovských listů a pracovních, služebních a čeledních knížek (ukn 4, poř. č. 7) a smíšenou knihu s ukládací jednotkou ukn 5 (poř. č. 8). Úřední knihy dále doplňuje složka s označením domovské právo (kar 1/1, poř. č. 11).

Činnost obecní samosprávy celistvě dokumentují čtyři knihy – kniha zápisů ze zasedání obecního výboru, představenstva, rady a zastupitelstva z let 1892–1928 (ukn 6, poř. č. 14), kniha zápisů ze zasedání obecního zastupitelstva a rady z let 1928–1937 (ukn 7, poř. č. 15), kniha zápisů ze zasedání obecního zastupitelstva a rady a zápisy ze zasedání místního národního výboru a rady národního výboru z let 1938–1947 (ukn 8, poř. č. 16), a kniha zápisů ze zasedání finanční komise z let 1921–1951 (ukn 9, poř. č. 17).

Jazyk archivního souboru (v evidenci NAD):

čeština, němčina

Počet zpřístupněných evidenčních jednotek:

Evidenční jednotka	Počet	Datace
úřední knihy	19	1860–1945 (25.11.1951)
kartony	4	1914–1945 (1947)

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky

Informace o zpracování:

Archivní fond pořádal roku 1956 Matěj Šlajs, a po něm jej roku 1994 znovuospořádala PhDr. Ludmila Růženecká. Výsledkem pořádání nebyla archivní pomůcka.

Archivní fond Archiv obce Zahořany uspořádala prostřednictvím softwarové aplikace ELZA (Elektronické zpracování archiválií) a archivní pomůcku sestavila Mgr. Lucie Kokaislová ve Státním okresním archivu Domažlice se sídlem v Horšovském Týně v roce 2024.

Prameny a literatura:

viz Zdroje informací v I. kapitole

Zpracovatel jednotky popisu: Kokaislová, Lucie, Mgr. (působnost od 2018-)

Datum popisu: 19. února 2024

Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
AS	archivní správa
bm	běžný metr
č. j.	číslo jednací
ELZA	elektronické zpracování archiválií
kar	karton
MNV	místní národní výbor
NAD	Národní archivní dědictví
poř. č.	pořadové číslo
ř. z.	říšský zákoník
SOA	státní oblastní archiv
SOkA	státní okresní archiv
ukn	úřední kniha
z. z. č.	zemský zákoník český

Úrov.	Označení Obsah	Poř. č.	Ukládací číslo Datace
	223101010/472	1	
	Archiv obce Zahořany		
1	1	2	
	Obec a její správa		
2	1/1	3	
	Domovské právo		
3	1/1/1	4	ukn 1
	Matrika příslušníků obce a cizinců fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: poškozená vazba, volné desky charakter poškození: jiné		1921-1945
3	1/1/2	5	ukn 2
	Matrika příslušníků obce		1945
3	1/1/3	6	ukn 3
	Kniha cizinců		1928-1943
3	1/1/4	7	ukn 4
	Kniha vydaných domovských listů a pracovních, služebních a čeledních knížek		1871-1908
3	1/1/5	8	ukn 5
	Kniha vydaných domovských listů, pracovních knížek, vysvědčení o mravech a zachovalosti; kniha přihlášených a odhlášených v obci charakter poškození: trhliny, přelomení		1915-1945 (1949)
4	1/1/5/1	9	
	Kniha vydaných domovských listů, pracovních knížek, vysvědčení o mravech a zachovalosti úřední kniha		1915-1945 (1949)
4	1/1/5/2	10	
	Kniha přihlášených a odhlášených v obci úřední kniha		1915-1917
3	1/1/6	11	kar 1/1
	Domovské právo (domovské listy, přijetí do obce)		1914-1940
2	1/2	12	
	Všeobecná správní činnost obce		
3	1/2/1	13	
	Organizace činnosti obecní samosprávy		
4	1/2/1/1	14	ukn 6
	Kniha zápisů ze zasedání obecního výboru, představenstva, rady a zastupitelstva fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: chybí hřbet, poškozená vazba charakter poškození: jiné		24. 7. 1892 - 24. 8. 1928
4	1/2/1/2	15	ukn 7
	Kniha zápisů ze zasedání obecního zastupitelstva a rady		7. 9. 1928 - 7. 9. 1937
4	1/2/1/3	16	ukn 8
	Kniha zápisů ze zasedání obecního zastupitelstva a rady (2.		2. 4. 1938 - 21. 12. 1945

Úrov.	Označení Obsah	Poř. č.	Ukládací číslo Datace
	dubna 1938 – 27. prosince 1944) a zápisy ze zasedání místního národního výboru a rady národního výboru (9. května 1945 – 21. prosince 1947)		(1947)
4	1/2/1/4	17	ukn 9
	Kniha zápisů ze zasedání finanční komise		22. 2. 1921 – 25. 11. 1945 (1951)
3	1/2/2	18	
	Soudní a jiné spory obce		
4	1/2/2/1	19	kar 1/2
	Spor obce o náhradu škody za zranění hříběte		1943
3	1/2/3	20	
	Pamětní knihy		
4	1/2/3/1	21	ukn 10
	Kronika obce digitalizáty: Portafontium		1929–1939
1	2	22	
	Správa obecního majetku		
2	2/1	23	
	Jednotlivé části obecního majetku		
3	2/1/1	24	ukn 11
	Účetní kniha nájmu a pachtů		1938–1945
2	2/2	25	
	Rozpočtové hospodaření obce		
3	2/2/1	26	ukn 12
	Hlavní kniha		1923–1932
3	2/2/2	27	kar 1/3
	Vytržená část hlavní knihy		1933
3	2/2/3	28	ukn 13
	Hlavní kniha		1934–1942
3	2/2/4	29	ukn 14
	Pokladní deník charakter poškození: trhliny, přelomení		1860–1898
3	2/2/5	30	ukn 15
	Likvidační strazza		1923–1934
3	2/2/6	31	ukn 16
	Likvidační strazza		1934–1945
3	2/2/7	32	ukn 17
	Likvidační strazza – lesní hospodářství		1936–1945 (1950)
3	2/2/8	33	kar 1/4
	Rozpočty obce (pro roky 1931–1935, 1937–1944)		1931–1944
3	2/2/9	34	kar 1/5

Úrov.	Označení Obsah	Poř. č.	Ukládací číslo Date
	Účetní závěrky obce (pro roky 1931-1944)		1932-1945
3	2/2//10	35	kar 1/6
	Hospodaření obce (výkazy přírážkové základny k rozpočtovým účelům, přehledka účtů, náhrada nájemného za užívání bytu obecním úřadem, žádost o zvýšení služného pro zaměstnance obecního úřadu)		1929-1944
1	3	36	
	Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek		
2	3/1	37	
	Zdravotní a veterinární záležitosti		
3	3/1//1	38	kar 2/1
	Očkovací seznamy		1932-1944
3	3/1//2	39	ukn 18
	Porážkový protokol		1937-1941
2	3/2	40	
	Záležitosti dohledu nad veřejnou mravností		
3	3/2//1	41	ukn 19
	Trestní protokol		1904-1944
3	3/2//2	42	kar 2/2
	Trestní listy		1923-1945
2	3/3	43	
	Stavební a požární záležitosti		
3	3/3//1	44	kar 2/3
	Stavba okresní silnice Zahořany-Kout na Šumavě		1931-1933
3	3/3//2	45	kar 2/4
	Technická zpráva ke zřízení vodovodu		1943-1945 (1947)
3	3/3//3	46	kar 2/5
	Zřízení hřiště pro mládež		1944
3	3/3//4	47	kar 2/6
	Stavba říčního mostu a stavidel		1941-1942
4	3/3//4/1	48	
	Stavba mostu a stavidel - dokumentace technický výkres: 1 1:2880; 1 plán a 2 kopie; kresba, papír objednatel/příjemce: Obecní úřad Zahořany (Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : 1850-1945) autor: Karel Pičman, stavitel v Domažlicích (Domažlice, Domažlice, Česko : působnost od asi 1919- působnost do 1936) šířka: 297 mm, výška: 420 mm		1942
4	3/3//4/2	49	
	Stavba mostu a stavidel - dokumentace technický výkres: 1 1:100; 1 plán a 2 kopie; kresba, papír autor: Karel Pičman, stavitel v Domažlicích (Domažlice, Domažlice, Česko : působnost od asi 1919- působnost do 1936) objednatel/příjemce: Obecní úřad Zahořany (Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : 1850-1945)		1942

šířka: 630 mm, výška: 450 mm

4	3/3//4/3	50	
	Stavba mostu a stavidel – dokumentace		1942
	technický výkres: 1		
	1:100; 1 plán a 2 kopie; kresba, papír		
	autor: Karel Pičman, stavitel v Domažlicích (Domažlice, Domažlice, Česko : působnost od asi 1919- působnost do 1936)		
	objednatel/příjemce: Obecní úřad Zahořany (Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : 1850-1945)		
	šířka: 636 mm, výška: 405 mm		
4	3/3//4/4	51	
	Stavba mostu a stavidel – dokumentace		1942
	technický výkres: 1		
	1:20; kresba, papír		
	autor: Karel Pičman, stavitel v Domažlicích (Domažlice, Domažlice, Česko : působnost od asi 1919- působnost do 1936)		
	objednatel/příjemce: Obecní úřad Zahořany (Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : 1850-1945)		
	šířka: 740 mm, výška: 465 mm		
3	3/3//5	52	kar 2/7
	Dobrovolný hasičský sbor		1944
	(hospodaření hasičského sboru, rozpočet pro rok 1944 a účetní závěrka pro rok 1943)		
3	3/3//6	53	kar 2/8
	Elektrifikace obce		1929–1939
1	4	54	
	Působení obce ve veřejném zájmu		
2	4/1	55	
	Chudinství a sociální péče		
3	4/1//1	56	kar 2/9
	Rozpočty chudinského fondu		1932–1939
	(pro roky 1932–1940)		
2	4/2	57	
	Školství		
3	4/2//1	58	kar 2/10
	Rozpočty školní obce		1928–1938
	(pro roky 1928–1939)		
1	5	59	
	Spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a bezpečnostních záležitostech		
2	5/1	60	
	Vojenské záležitosti		
3	5/1//1	61	
	Válečné hospodářství		1914–1945
	(válečné půjčky, přidělové lístky pro domácnost)		
4	5/1//1/1	62	kar 2/11
	Válečné půjčky, přidělové lístky pro domácnost (B–H)		
4	5/1//1/2	63	kar 3/1
	Přídělové lístky (K–Z)		

Úrov.	Označení Obsah	Poř. č.	Ukládací číslo Datace
2	5/2	64	
	Živnostenské záležitosti		
3	5/2//1	65	kar 4/1
	Udělení koncese pro provozování hostinské a výčepní živnosti		1942
2	5/3	66	
	Zemědělství		
3	5/3//1	67	kar 4/2
	Zemědělství (statkové sešity)		1941-1943
2	5/4	68	
	Lesnictví a myslivost		
3	5/4//1	69	kar 4/3
	Lesnictví a myslivost (náklad na koupi lesů, přehled honitby za rok 1938)		[1934]-1942

Rejstřík korporativní

Karel Pičman, stavitel v Domažlicích (Domažlice, Domažlice, Česko : působnost od asi 1919-působnost do 1936), technická kancelář

48, 49, 50, 51

Místní národní výbor Zahořany (Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : 1945-1990), úřad místní lidové správy a přenesené státní správy

1

Obecní úřad Zahořany (Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : 1850-1945), úřad samosprávy a přenesené státní správy

1, 48, 49, 50, 51

Revoluční národní výbor Zahořany (Zahořany, Zahořany, Domažlice, Česko : 1945), prozatímní orgán místní lidové správy a přenesené státní správy

1

Název archivní pomůcky: Archiv obce Zahořany

Značka archivního souboru: AO Zahořany

Časové rozmezí archivní pomůcky: 1860–1945 (1951)

Počet evidenčních jednotek zpřístupněných archivní pomůckou: 23 (ukn, 19, 1860–1945 (25.11.1951); kar, 4, 1914–1945 (1947))

Počet jednotek popisu, které lze na základě archivní pomůcky zpřístupnit: 69

Rozsah archivní pomůckou zpřístupněných archiválií: 0,80 bm

Stav archivní pomůckou zpřístupněných archiválií ke dni: 19. února 2024

Zpracovatel archivního souboru: Mgr. Lucie Kokaislová

Archivní pomůcku sestavil: Mgr. Lucie Kokaislová

Počet stran archivní pomůcky: 25

Archivní pomůcku schválil: Mgr. Radka Kinkorová, 19. února 2024 (čj. SOAP/10-157/2024)